

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Kostelec nad Orlicí

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Kostelec nad Orlicí leží v Královéhradeckém kraji a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 223 km² a počtem 22 obcí, se řadí mezi menší obvody kraje;
- počtem obyvatel 24 924, z nichž 6 178 žije v jádrovém městě, patří mezi zhruba středně velké obvody kraje.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Královéhradeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Kostelec nad Orlicí	22	24 924	6 178	223
Dobruška	26	20 293	6 989	279
Dvůr Králové n. Labem	28	27 398	16 098	258
Hořice	29	18 463	8 733	193
Hradec Králové	81	145 176	93 035	677
Rychnov nad Kněžnou	32	33 952	11 247	479
Průměr za kraj	30	36 863	17 944	317

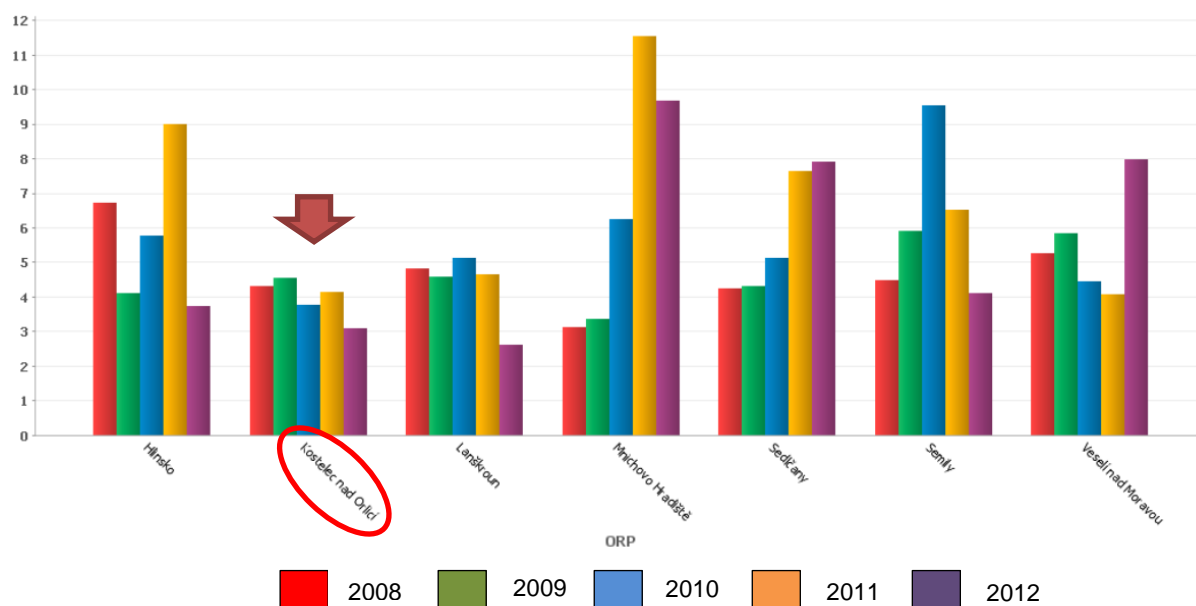
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Královéhradeckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 24.500 až 25.500 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Frýdlant, Rosice, Přelouč, Sušice, Třeboň, Čáslav);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 22 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Hlinsko, Lanškroun, Mnichovo Hradiště, Sedlčany, Semily, Veselí n. Moravou);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 5.900 až 6.400 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Podbořany, Slavkov u Brna, Vítkov, Žamberk, Železný Brod).

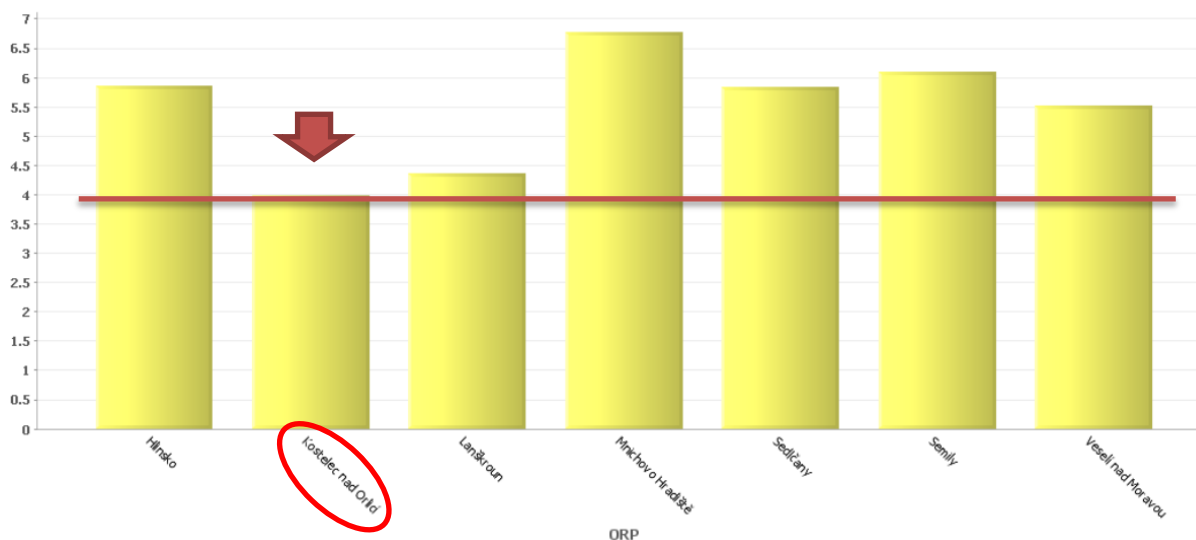
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Kostelec nad Orlicí blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008 – 2012. Jejich výše odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, u kosteleckého obvodu patřily vždy k těm nejnižším a stejně tak je tomu i u průměrné hodnoty za celé období – 3,97 tis. Kč/obyv. (v grafu je zvýrazněna červenou linií). Celkově se pohybovaly v rozmezí 3,1 až 4,5 tis. Kč/obyv. Viz obr. č 1 a 2.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 22) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

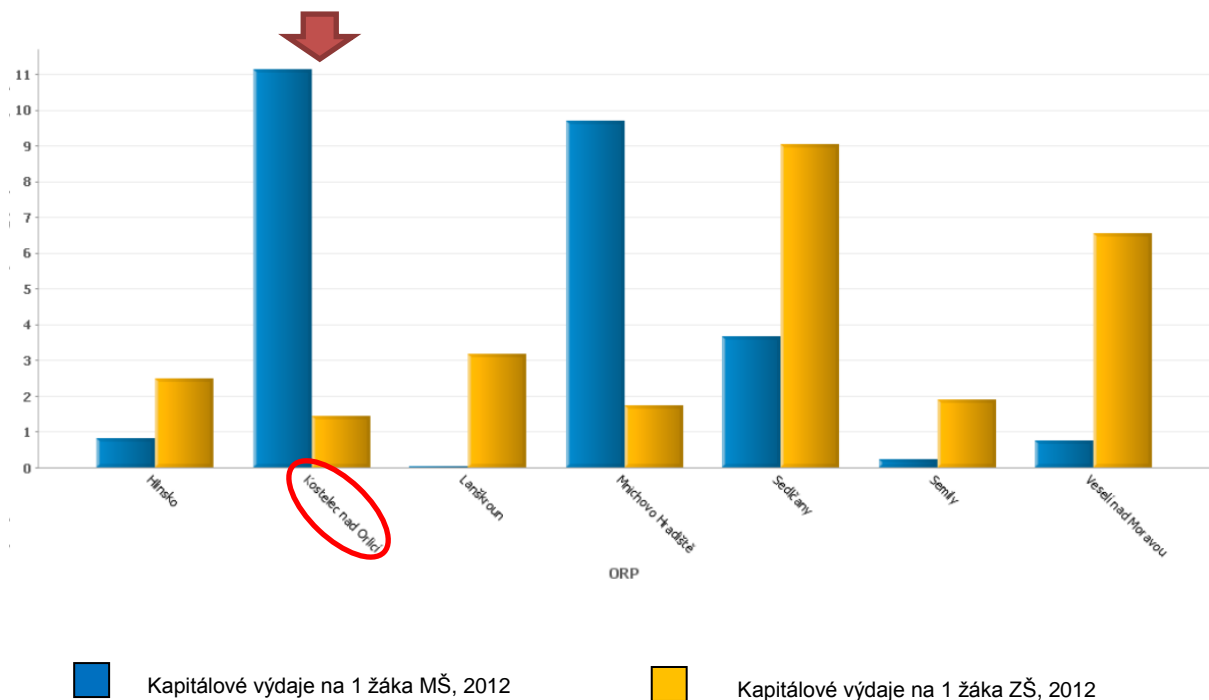
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 22) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Kostelec nad Orlicí zejména porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Zatímco úroveň kapitálových výdajů na žáky MŠ je v rámci srovnávaných SO ORP (vybraných dle kritéria počtu obcí) nejvyšší: 11,2 tis. Kč/žáka, tytéž výdaje na žáky ZŠ jsou mezi sledovanými obvody nejnižší: 1,44 tis. Kč/žáka.

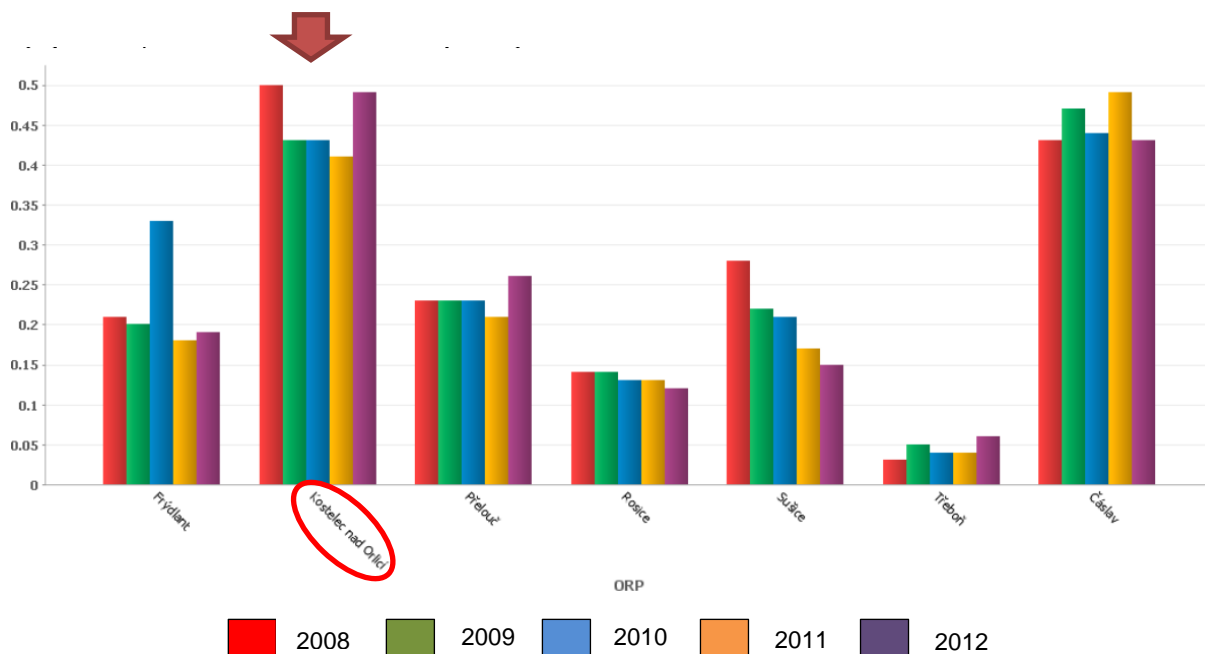
Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 22) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

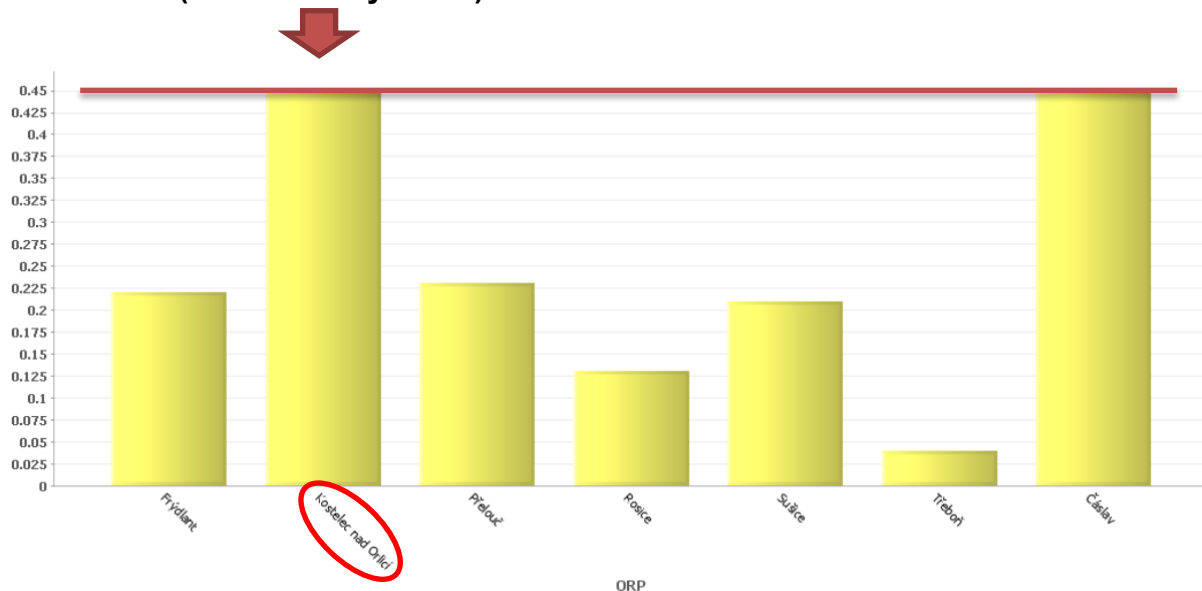
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Kostelec nad Orlicí vykazoval mezi lety 2008 – 2012 jedny z nejvyšších hodnot z vybraných SO ORP (s obdobným počtem obyvatel), v r. 2009 a 2012 byly zcela nejvyšší. Kostelecké průměrné výdaje na sociální služby spojené s každodenním provozem dosáhly hodnoty 0,45 tis. Kč/obyv./rok. (o nejvyšší příčku se dělí společně s SO ORP Čáslav).

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 24.500 až 25.500) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

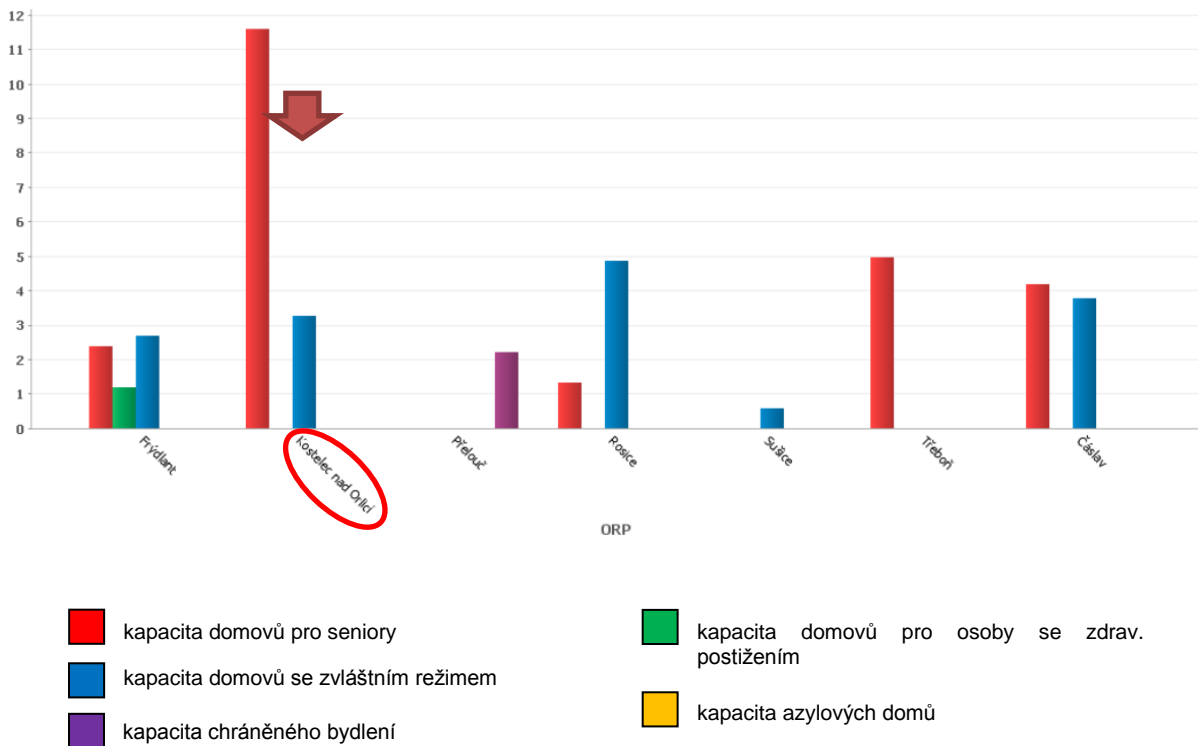

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 24.500 až 25.500) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Bez zajímavosti také není srovnání **kapacity zařízení sociálních služeb**. Dle uvedené kapacity vykazuje Kostelec nad Orlicí přítomnost dvou typů těchto zařízení, a to domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem. Kapacita domovů pro seniory je přitom nejvyšší mezi srovnávanými, a to 11,6 na 1.000 obyvatel (kapacita domovů se zvláštním režimem je 3,3 na 1.000 obyvatel, což je 3. v pořadí).

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 24.500 až 25.500) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Kostelec nad Orlicí	
základní charakteristika	<p>v Královéhradeckém kraji se správní obvod ORP Kostelec nad Orlicí:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou a počtem obcí řadí mezi menší obvody kraje počtem obyvatel patří mezi zhruba středně velké obvody kraje.
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nízké kapitálové výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vysoké kapitálové výdaje na žáky MŠ nízké kapitálové výdaje na žáky ZŠ
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele vysoká kapacita domovu pro seniory

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad